

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ

DERGİSİ

II

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN YILDA BİR NEŞREDİLİR

İZMİR — 1985

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

Yard. Doç. Dr. Mehmet ŞEKER
İsmail Hakkı MERCAN

İslâm medeniyeti tarihinde önemli bir yeri olan Tunus, aynı zamanda İslâm kültürünün en eski dönemlerine ait bir çok eseri de bünyesinde saklamaktadır. Bilindiği gibi hicrî birinci asrın ilk yarısında İslâm ordularının fethettiği Kuzey Afrika'da Tunus'un ayrı bir yeri vardır. Zira, İslâm ordusunun komutanı Ukbe b. Nâfi'nin Kayravan'da yaptırdığı câmi (h. 50/m. 669-670) hâlâ Ukbe b. Nâfi'nin adını taşımaktadır.¹

Kayravan'dan sonra Tunus şehrinin gelişmesiyle bu iki merkezin hicrî ikinci asırdan itibaren ilmî faaliyetlerin hızlanmasında da büyük rolleri olduğunu görüyoruz. Buralardan şarka; Peygamber şehrine, Kûfe'ye, Basra, Şam, Bağdat ve Fustat'a giderek ilim ve irfanla dönenler arasında; İmam Mâlik'in talebesi Ali b. Ziyad (Tunus'da medfundur), yine Mâlikî mensubu Esed ibnü'l-Furat ve Ebî Yusuf ile Afrika Mâlikî medresesini kuran Sahnûn bin Saîd ve diğerleri bulunuyordu. Böylece Mâlikî ekolünün yerleşmesine sahne olan Tunus'da, hadis ve fıkıh ilimlerinin öğretimine ve dini hayatın gereği olarak sosyal bünyenin ihtiyacı olan konuların araştırılmasına başlandı. Bunun yanında aklî ve tecrübî ilimlere olan ilgi de arttı. Tercüme faaliyeti hızlandı ve Kayravan «Beytü'l-Hikme»si teessüs etti (h. 265/m.878).²

Hafsîler (627-982/1229-1574) döneminde, şarktaki örneklerle yarışmasına Tunus ve civarında yeni medreseler kurulmuştur. Şemmâiyye medresesi bunların önde gelenlerinden birisidir. Kütüphanelere kitap toplama adeti de bu devirde oldukça rağbet görmüştür. Nitekim bu dönem-

(1) Kayravan'ın kuruluşu hakkında en geniş mâlûmat Hasan Hüsnî Abdü'l-Vahhâb'ın «Varakâtu Ani'l- Hadâratî'l- Arabiyyeti bi- Afrikiyye et- Tûnu-siyye» (I, Tunis, 1972, 33-34) adlı eserinde bulunmaktadır. Ayrıca aynı eserde İslâm Kültür tarihini ilgilendiren önemli bilgiler verilmiştir.

(2) Hasan Hüsnî Abdü'l-Vahhâb, aynı eser, 26-27.

de Tunus Kütüphanesinde 36.000 adede ulaşan yazma eser bulunduğuna dair rivayetlere rastlıyoruz.³ Tunus Câmîu'z-Zeytûne'sinin revaklarından birinde Hafsî Sultanı Ebu Amr Osman ve torunu Ebu Abdullah Muhammed tarafından inşa edilen kütüphane «Abdaliye» adıyla şöhret kazanmıştır. Buraya sarayda bulunan birçok kitap taşınmıştır. Fakat, İspanyolların Tunus'u işgalleri sırasında Zeytûne camiine hücum ederek buradaki nâdide eserleri yakmış olanları⁴ veya Roma Vatikan kütüphanesine hediye etmeleri⁵ sonucu bu önemli hazine büyük bir zarara uğramıştır. Daha sonra Ahmed Bay el-Evvel, Zeytûne kütüphanesini yeniden kurmuştur. Kıymetli kitaplarla zenginleşerek değer kazanan bu kütüphane eski parlaklığına tekrar kavuşmuştur.⁶

XV. asırdan bu yana İslâm ilim tarihi bakımından da önemli bir merkez durumunda olan Tunus'un Millî Kütüphanesinde bulunan Türkçe yazma eserleri tanıtmadan önce, bu bölgenin Türk idaresine rastlıyan dönemi kültür hayatına da kısaca göz attıktan sonra, Millî Kütüphanenin kuruluşuna dair kısa da olsa bilgi vermekte fayda mütâlea ediyoruz.

Hafsîler, arap kabileleri, İspanyollar ve Türkler arasında kırk yıl süren mücadelelerden sonra, nihayet 1574 yılında Turgut Reis ile Sinan paşa tarafından yeniden fethedilerek tamamlanan Osmanlı'nın bu bölgedeki başarısının sonucu bu toplulukların hepsini ilgilendiriyordu. Böylece Tunus, bu bölgede Osmanlı eyâletinin merkezi oluyordu. Sultan adına, bir beylerbeyi «Paşa» ve bir de onun «divanı» bulunuyordu. Aynı zamanda bu, askeri bir idârî sistemin prensiplerini de koyan bir müessese durumundaydı.⁷

XVI. asırda Tunus'da yerli halktan başka, fâtilh Türkler, Endülüş göçmenleri ve diğer milletlere mensup yabancılar bulunuyorlardı.⁸ Özellikle Türklerin fethini müteakip Sinan Paşa'nın İstanbul'dan getirttiği göçmenler yeni kan aşılması yapmak gibi büyük fonksiyon icra ettikleri yo-

(3) Hasan Hüsni Abdü'l-Vahhâb, a.g.e., 33

(4) et-Târihu'l-Ma'mûri, Câmîu'z-Zeytune, Tunus, 1980, 55

(5) Hasan Hüsni Abdü'l-Vahhâb, a.g.e., 33

(6) Aynı eser, 33-34; Bu dönemde birçok bilgin yetişmiştir. Bunlar arasında İslâm kültür tarihi ve sosyolojisi bakımından şöhreti kendi ülkesinin hududlarını aşarak dünyaca tanınan İbn Haldûn (732-784/1332-1383)u zikretmek gerekir.

(7) Robert Mantran, Inventaire des Documants D'Archives Turcs du Dar el-Bey (Tunis), Paris, 1961, IX.

(8) Hüseyin Hoca, Zeylû Beşâir-i Ehli'l-İman bi-Fütühâti Âl-i Osmân (Tahkik ve Takdim; et-Tâhir el-Ma'mûri), Tunus-Libya, (1975), Mukaddime, 35

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

lundaki yorumlara⁹ katılmamak mümkün değildir. Zira, Türklerin gelişi ile bu bölgede Hanefî mezhebinin yayılmaya başladığı görülmektedir. Gerçi, asırlardanberi Mâlikî kültürü ile yoğrulmuş bir toplumun Hanefî mezhebini benimsemeleri gibi bir değişim düşünülemezdi. Ama, idarecilerin ve Türk göçmenlerin hanefî mezhebine mensup olmaları burada bu mezhebin eğitim ve öğretimini de gerektirdiği ve bu yolda yeni adımlar atıldığı görülmektedir. İlk olarak Yusuf Day (öl. 1047/1637) yaptırdığı câminin yanına bir de medrese bina ettirdi.¹⁰ Bunu diğer medreseler takip etti.¹¹ Tabiidir ki bu durum, fikrî hayatı da canlandırdı.

Yalnız Tunus şehrinde değil, diğer şehirlerde de ilmî faaliyetin hızlandığı bu dönemin en önemli ilim merkezi şüphesiz yine Kayravan'dır. Özellikle 1705'den sonra işbaşına geçen Hüseyinî sülâlesi döneminde Kayravan ve diğer merkezlerde ilmî faaliyetin devam ettiğini görmek¹² böl-ravan ilmî merkez olma özelliğini daha çok korumuştur.¹³ Cerbe, Bâca, genin kültür hayatının ne kadar canlı olduğunu anlamamıza yardım edecektir sanırız.

İlmî faaliyeti durduran, hatta kitapları yakan İspanyollardan sonra¹⁴ Osmanlılarla bu bölgede ilmî faaliyet yeniden canlanmış ve gelişmiştir denilebilir. Zira, bu dönemde de, Tunus'un ilim hayatında köklü bir geleneğe sâhip olduğunu gördüğümüz Zeytûne Câmisi, yine ilmî heyecânın yaşamasına ve artmasına vesile olduğu gibi, âlimlerin burada bir araya gelerek ilmî münakaşa ortamının teessüsüne de sahne olması bakımından taşıdığı özellik dikkati çekmektedir.¹⁵ Zira, Hüseyin bey b. Ali (öl. 1087/1676) zamanında yapılan düzenlemelerle yeni bir hayatiyet kazanan eğitim ve öğretime, bu dönemde kazandırılan çeşitli ilimlere dair kitaplarla zenginleştirilen Câmîatü'z-Zeytûne kütüphanesinin de önemli katkıda bulunduğu söylenebilir.¹⁶ Böylece devam eden ilmî faaliyet durmadan günümüze gelebilmiştir. Hatta, Câmîatü'l-Zeytûneliler geleneği bugün bile yaşamaktadır. Ancak bu kütüphanelerdeki kitaplar bütünüyle Tunus Millî Kütüphanesine intikal etmiştir.¹⁷

(9) Aynı eser, 39

(10) Hasan Hüsnî Abdü'l-Vahhâb, a.g.e., 34; et-Tâhir el-Ma'mûrî'nin Mukaddimesi, 41, 92

(11) et-Tâhir el-Ma'mûrî, Câmîu'z-Zeytûne, 91-96; Mukaddime, 45, 47-48.

(12) Kayravan'ın ilmî hayata olan katkıları için bk. Hasan Hüsnî Abdü'l-Vahhâb, Varakât, I, 77-105

(13) et-Tâhir el-Ma'mûrî, Mukaddime, 43-44

(14) et-Tâhir el-Ma'mûrî, Câmîatü'z-Zeytûne, 55; Mukaddime, 46

(15) et-Tâhir el-Ma'mûrî, Câmîatü'z-Zeytûne, 50-55

(16) et-Tâhir el-Ma'mûrî, Mukaddime, 47

Bugün Tunus Millî Kütüphanesi («La Bibliothèque Nationale de Tunis» veya «el-Mektebetü'l-Vatanî») olarak hizmet veren müessesesinin teknik usullere uygun olarak, temeli eski Alavî kolejinde (Collège Alaoui) Fransız kütüphanesi olarak atılmıştır. Halk kütüphanesi hüviyetinde faaliyet gösteren bu kütüphane, 1910 yılında bugünkü yeri olan Attarlar sokağına (Souk el-Attârîn) nakledilmiştir.¹⁸

Bu binanın kitâbesinden anlaşıldığına göre, h. 1229/1814 yılında Attarlar kışlası olarak yapılmıştır. Hâlâ, ikinci kattaki bölümlerdeki kapı alınlıklarında, askerî mâhiyeti olan yeniçeri odalarının mensûbiyetlerini gösteren türkçe isimler durmaktadır.

Kurulduğundan bu yana arapça ve Fransızca çoğunlukta olmak üzere çeşitli dillerdeki neşriyatla zenginleşen bu kütüphane, bugün 286.500 adet monografik eseri ihtiva etmektedir. Bunların 25.500'den fazlasının yazma eser olması dikkate değer bir husustur. Zira, gerek Câmîu'z-Zeytûne'den (Ahmediye Kütüphanesi), gerekse 16. yüzyıla ait Abdaliye'den intikal eden yazmalarla çok önemli ve zengin bir koleksiyona sâhip olduğu ortadadır. Zaten Kuzey Afrika'nın hâlâ ilim hayatına önemli ölçüde katkısı olan Tunus, bu zengin kütüphanesi ile de bir çok ihtiyaca cevap verebilecek özelliktedir.¹⁹ Ayrıca İslâm Tarihinin en eski dönemlerindenberi ilmî hayatın teessüs ettirdiği geleneğe bağlı olarak İslâm dünyasının bir çok önemli merkezine -Hicaz, Şam, Bağdat, Kâhire ve İstanbul- seyahat eden âlimler gerek buralardan getirdikleri kitapları, gerekse bu bölgelerden gelen şarklı İslâm âlimlerinin kitaplarını ve ilmî mahsullerini içinde bulundurması bakımından İslâm medeniyetinin önemli bir merkezi sayılabilecek bu kütüphanenin yazma eserlerinin katologunun yayınlanmasına devam edilmektedir.²⁰

Fakat, bu kataloglarda yer alan türkçe eserlerin çok dağınık olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca, henüz yayınlanmamış kısmında da türkçe yazmaların bulunmuş olması bizi bu çalışmayı hazırlamaya sevketti. Ayrıca Osmanlılar ve Hüseyinîler zamanını içine alan Türk döneminde yazı-

(17) Broşür, La Bibliothèque Nationale de Tunis, 3

(18) Aynı broşür, 1

(19) Ayrıca milâdî dokuzuncu yüzyıldan beri derlenen kitapları ihtiva eden «Kayravan'ın Atika» kütüphanesi de İslâm kültür tarihi bakımından önemlidir. Bir ara -1967 yılında- buradaki kitaplar da Tunus Millî Kütüphanesine getirilmişse de, yetkililerin verdiği bilgiye göre, bugün tekrar Kayravan'da Rakade Enstitüsüne nakledilmiş bulunmaktadır.

(20) Bugüne kadar her birinin içinde bin eserin yer aldığı yedi cildi yayınlanmış bulunan bu katalogun diğer cildlerinin -tahminen 15 cilde ulaşacak basım hazırlıklarına devam edildiği ifade edilmektedir.

TUNUS MİLLİ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

lan eserler arasında arapça olanlardan orijinal nüshaların bulunması²¹ kültür tarihimiz açısından da ayrı bir özelliğe sâhiptir. Gerçi Tunus'un Fransızların himâyesine girdiği tarih olan 1881 yılına kadarki Türk arşiv dökümanlarının envanteri Robert Mantran tarafından fransızca olarak yayınlanmış bulunmaktadır.²²

Fakat, türkçe yazmaların bilinmemesi ve neşredilen katalogun mahdut sayıda arapça olarak neşredilmesi bu eserlerin tanınmamasına yol açtığını gözönüne alarak bu çalışmayı hazırlamaya karar verdik. Her ne kadar bunların arasında çok orijinal bir nüshaya rastlayamamışsak da, konuya ilgi duyanların faydalanmaları bakımından kültür tarihimizin belli bir döneminin mahsullerini içine alan bu kütüphanede, yetkililerin bize türkçe yazma olarak verdikleri eserlerin bir kısmı müstakil, bir kısmı da Mecmuatü'r-Resâil olarak cildlenmiş bulunmaktadır. Mecmuaların çoğunluğu arapça ve farsça risaleleri ihtiva etmektedir. Aralarına

(21) Bu eserlerin bir kaçını misal olarak zikretmek sûretiyle okuyucuya bir fikir verebileceğimizi umuyoruz:

Tarih'e dair;

1. el-Mu'nisû fi Ahbâri Ifrikıyyeti ve Tunıs, Muhammed b. Ebi el-Kâsım er-Ra'ini el-Kayravâni -İbn Ebi Dinar (1092/1681. Bu eser h. 1286'da ve 1966'da olmak üzere iki defa basılmıştır.
2. eş-Şühûbü'l-Muhrikatü fi men'-İdde'â'l-İctihâde levla İnkıtâ'uhu min ehli'l-Muhrikati,
Ebi'l-Abbâs Ahmed b. Mustafa Burnâz (öl. 1138/1726)
Millî Kütüphanedeki kayıt numaraları: 5849, 18584, 12364.

Fıkha dâir:

1. Çeşitli fetvâlar,
Millî Kütüphanedeki numaraları: 14886, 18436.
2. Bernâme'cü's-Şevâridi,
Ebi'l-Fazl Kâsım b. Muhammed b. Merzûk b. Abdülcelil b. Muhammed 'Azûmi'l-Murâdi el-Kayravâni (vefatı: 1009/1600).
Millî Kütüphanedeki numaralar: 7100, 8209.

Tefsir ve Hadise dâir:

1. Samtu'l-Lâl fimâ bi's-Şifâi mine'r-Ricâl,
Ebi Abdullah Muhammed Kuveysimi (vefatı: 1114/1702)
Millî Kütüphanedeki numaraları: 11396, 1406.
2. Hâşiyetü alâ Tefsiri Ebi's-Suûd; Metâliu's-Suûd ve Fethu'l-Vedûd Alâ Tefsiri Ebi's-Suûd,
Muhammed Zeytûne,
Millî Kütüphane numarası: 7227.

(22) Robert Mantran, a.g.e..

bir veya birden fazla Türkçe risâle yerleŐmiŐtir. Hatta tek sayfa halinde türkçe metinlere dahi rastladık.

Daha çok askerî sınıfa ve halka din, ahlk ve tarih bilgi verme gyesiyle yazılmıŐ eserler olmakla beraber aralarında ciddi ve ilmi mâhiyeti olanlarına da rastlanılmaktadır. Sayısı ancak 130'a ulaşan bu türkçe eserlerin isimleri ile tesbit edilebilen müellifleri ve kütüphane kayıt numaraları yanında teknik özellikleri de verilmek sûretiyle hazırladığımız katalogun bir kültür hizmeti if edeceğini md ederiz.

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

I— KUR'ÂN İLİMLERİ(*)

a. Kırâat (Tecvîd):

- 1) Güzîde, (es-Seyyid Mahmûd İbni Muhammed el-Nakşibendî?)
11963, Yk: 59, st: 15, 13x20,5 cm. Nesih.
- 2) Hazâ Kitâb-ı Tevhîd,
11964, Yk: 12, st: 9, 20x11,5 cm. Nesih.
- 3) Kitâb-ı Tevhîd,
11965, Yk: 13, st: 9, 19x14 cm. Nesih.
- 4) Mukaddimetü't-Tecvîd fi Kelâmi'l-Mecîd.
12898, Yk: 130, st: 11, 15x11 cm. Nesih, 1173 H.
- 5) Mukaddimetü't-Tecvîd fi Kelâmi'l-Mecîd.
11962, Yk: 68, st: 15, 20,5x14, Nesih.
- 6) Tecvîd (?), Karabaş Şeyh Abdurrahman Efendi (öl. 904 H.)
00335/9, Yk: 187b-195a, st: 15, 21,5x16,5 cm. Nesih.

b. Tefsîr:

- 1) Cevâhiru'l-Esdâf, (Keşf. I/612)
11516, Yk: 272, st: 25, 17,5x27 cm., Nesih, Seyyid Receb el-Yabavî 996 H.
- 2) Meâlimü'l-Yakîn fi Tercemeti Mevâhibi'l-Ledünniyeti li'l-Kastalâni. el-Mevlâ'l-Fâzıl Abdül'l-Bâkî b. eş-Şâiru'r-Rûmî (öl. 1008 H.)
Keşf: 2/1897, H. Arifin: 1/495)
13098, Yk: 74, st: 19, 20x11 cm., Nesih, Müellif Hattı (?), 1006 H.
- 3) Tefsir (Bazı surelerin bazı ayetlerinin tefsiri)
11961, Yk: 139, st: 19, 20,5x15 cm., Nesih.

II— HADİS İLİMLERİ

- 1) Fazlu Rabbu'l-Âlemîn fi Şerhi Hadîsi'l-Erbain, (sonu, eksik)
Kınalı-zâde, Muhammed Rıza.
09664, Yk: 131, st: 21, 21x15 cm., Nesta'lık.
- 2) el-İlhâmâtü'z-Zebâniyye fi'l-Hutbeti's- Sultâniyyeti'l-Mura-dîyye.

*) Not : Müellif isminden, vefât tarihinden veya eserlere dâir kaynaklardan sonra gösterilen rakamlar, Tunus Millî Kütüphanesindeki eserin nüshalarının kayıt numaralarıdır. Yk., kısaltması Varak'ı st., kısaltması da satır'ı göstermektedir.

Monlâ Şemsüddîn el-Hatîb el-İmam,
03893/1, Yk: 1b-29b, 21x14,5 cm., Nesih.

III— FIKİH-KELÂM (AKÂİD) İLİMLERİ

a. Akâid (Kelâm):

- 1) Dürerü'l-Akâyid ve Ğurerü Külli Saîk ve Kâid. (Keşf. Zeyl: 1/466)
(Şeyhî) Abdü'l-Mecîd es-Sivâsî.
13266/9, Yk: 68b-120b, st: 23, 20,8x15,5 cm., Nesih, 1173 H.
  - 2) Kitâbu'l-Âyidi'd-Dîniyye.
00235/6, Yk: 142a-154b, st: 15, 21,5x16,5 cm., Nesih.
  - 3) Risâletü'l-Muhtasara min Hediyyeti'l-Muhlisîn.
03893/2, Yk: 30b-39b, st: 15, 21x14,5 cm., Nesih.
  - 4) (Risâletü Manzûme fi'l-Akâid), Şamiî.
13266/11, Yk: 126a-139a, st: 17, 20,8x15,5 cm., Nesih.
  - 5) Tercüme-i el-Fıkhu'l-Ekber. (Müt.: Ali b. Mustafa)
00930/1, Yk: 1b-59a, st: 15, 20x13 cm., Nesih.
  - 6) Vasıyyet-Nâme. (H. Ârifin: II/252, Os. Mlf.: 1.255)
Birgivi, Mehmed b. Pîr Alî (926-981 H.)
00334, Yk: 103, st: 15, 21,5x15,5 cm., Nesih, Hasan b. Mehmed. 1167 H.
  - 7) Vasıyyet-Nâme. (Aynı Me'haz)
Birgivi, Mehmed b. Pîr Alî (926/981 H.)
02154, Yk: 18-116, st: 8, 13,5x10 cm., Nesih. Hasan b. Ramazan.
  - 8) Vasıyyet-Nâme. (Aynı Me'haz)
Birgivi, Mehmed b. Pîr Alî (926-981 H.)
14670/1, Yk: 79, st: 11, 20,5x15 cm., Sülüs, 1153 H.
  - 9) Vasıyyet-Nâme. (Fıkhu'l-Ekber Tercemesi?) (Mtc.: Ali b. Mustafa)
00930/2, Yk: 63b-75b, st: 19, 20x13 cm., Nesih.
- #### b. Fıkıh :
- 1) Bidâatü'l-Hukkâm fi İhkâmi'l-Ahkâm (fi's-Sukûk) (Sonu eksik)
Hâcib-zâde, Muhammed b. Mustafa b. Mahmûd el-İstânbûlî er-Rûmî
(öl. 1100 H.) (Keşf. Zeyl: 1/185)
09663, Yk: 5+57, st: 19, 21x15,5 cm., Nesta'lık.
  - 2) Bidâatü'l-Hükkâm fi İhkâmi'l-Ahkâm (fi's-Sukûk), (Aynı Me'haz)

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

- Hâcib-zâde, Muhammed b. Mustafa b. Mahmûd el-İstânbûlî er-Rûmî (öl. 1100 H.)
12006, Yk: 257, st: 21, 20x14 cm., Nesta'lık, İbrâhim b. Hüseyin, 1106 H.
- 3) Fetâvâ-yı Ebu's-Suûd. (Keşf. 2/1219)
Ebu's-Suûd, Mehmed (Ahmed) b. Mehmed el-Îmâdî, (896-982 H.)
11067, Yk: 318, st: 29, 28,5x15,5 cm., Nesta'lık, Ahmed b. Osman, Antalya 1155 H.
- 4) Fetâvâ-yı Ebû's-Suûd. (Aynı Me'haz)
Ebu's-Suûd, Mehmed (Ahmed) b. Mehmed el-Îmâdî, (896-982 H.)
11967, Yk: 31, st: bb., 20,5x12,5 cm.
- 5) Fetâvâyı Es'ad Efendi (Keşf. Zeyl: II/155)
Şeyhu'l-İslâm Es'ad Efendi. (öl. 1116 H.)
11019, Yk: 421+135, st: 29, 29x16 cm., Rık'a, Mustafa Efendi. Dimaşk
- 6) Fetâvâ-yı Şeyhu'l-İslâm (Keşf. 2/1224)
Yahya Efendi b. Zekeriyâ «Şeyhu'l-İslâm» (999/1053 H.)
11736, Yk: 148, st: 29, 29x18 cm., Ta'lık, Abdullah es-Sâlim b. Muhammed b. Ali b. Mehmed.
- 7) Fetâvâ-yı Yahya Ef. Şeyhu'l-İslâm. (Aynı Me'haz)
Yahyâ Ef. b. Zekeriyâ «Şeyhu'l-İslâm» (999-1053 H.)
11080, Yk: 289, st: 31, 28x18 cm., Nesta'lık.
- 8) Fetâvâ-yı Yahyâ Ef. Şeyhu'l-İslâm. (Aynı Me'haz)
Yahyâ Ef. b. Zekeriyâ «Şeyhu'l-İslâm» (999-1053 H.)
13803, Yk: 293, st: 29, 26,5x17,5 cm., Nesta'lık. Muhammed b. Abdu'l-Halîm el-Burûsevî.
- 9) Fetâvâ-yı Yahyâ Efendi Minkârî-zâde. (Brock. II,574/435)
Yahyâ Efendi, Şeyhu'l-İslâm, «Minkârî-zâde» diye meşhurdur. (öl. 1088 H.)
11020, Yk: 545, st: 33, 30x17 cm., Ta'lık. Bahâyî Efendi.
- 10) Fetâvâ.
11068, Yk: 356, st: 31, 27x15, Nesta'lık.
- 11) Hulviyyât-ı Şâhî fi'l-Furû'. (Keşf. 1/688)
Ebû'l-Hasan İsmâil ibni İbrâhîm b. İsfendiyâr İbni Âdil b. Emîr Ya'kûb b. Şemsü'd-Dîn b. Yemen Çandâr.
10909, Yk: 391, st: 19, 30x21, Nesih. Mustafa b. Ali b. İyâs Edirne, 984 H.

- 12) İlm-i Hâl. (Sonu eksik)
Âlim Efendi
02520, Yk: 20, st: 9, 22,8x16, Nesih
- 13) (Kitâb-ı Ferâiz-i ve Sünen-i ve Vâcibâtı'l-Hac)
(Ahmed Selânîkî)
09597/2, Yk: 65a-71b, st: 13, 20,5x13,5, Nesta'lık.
- 14) (Kitâb-ı Kavânîn)
03776, Yk: 298, st: 15, 23x17 cm., Rık'a.
- 15) (Kitâb-ı Menâsiki'l-Hac)
(Ahmed Selânîkî)
09597/1, Yk: 1b-64a, st: 13, 20,5x13,5 cm., Nesih.
- 16) (Kitab-ı Mecmûâtı'l-Fetevâ)
12605/2, Yk: 38b-66b, st: 18, 19x15,5 cm., Nesta'lık.
- 17) Kitâbu't-Teshîl
Behâü'd-Din İbni Yûsuf.
09594; Yk: 86, st: 11, 20,5x15 cm., Nesih, Müellif hattı (?),
914 H.
- 18) Rısâle-i Hac-Nâme (Hacc-ı Şerif)
Kelâmî b. Câmî-yi Rûmî.
09592/3, Yk: 40b-48b, st: 13, 21x13,5 cm., Ta'lık, Müellif
Hattı (?) Mısır (?), 1000 H.
- 19) Rısâle-i Kâdî-zâde.
Kâdî-zâde er-Rûmî, Ahmed b. Mehmed Emîn (öl. 1197 H.)
14670/2, Yk: 79b-88b, st: 11, 20,5x15 cm., Sülüs, 1153 H.
- 20) Terceme-i Ferâiz-i Şehâbü'd-Dîn. (Keşf. 2/1250)
04716/2, Yk: 56b-102b, st: 21, 19x13, Nesta'lık.
- 21) Tercümetü Vikâyetü'r-Rivâye fî Mesâili'l-Hidâye (Manzum)
Yusuf b. Devlet Oğlu el-Balikesîrî el-Kâdî. (öl. 867 H.)
(Keşf. 2/2020-24).
11659, Yk: 169, st: 17, 21,5x14,5 cm., Nesta'lık. 1050 H.

IV— TARİH VE KISÂS

- 1) Kısâ-i İskender (Kıssatü Hamza) (Sonu eksik)
el-Hamzavî. (Keşf. 2/1327)
11658/1, Yk: 1b-155a, st: bb. 21x14,5 cm., Nesta'lık.
- 2) (Kıssatü Gürb Gâzî). 2. c.
11657/1, Yk: 1b-134b, st: 11, 20,5x15,5 cm., Nesta'lık. el-Hac
Hasbî b. Hasan Moğollu. 1195 H.
- 3) (Kısâ-i Yûsuf. A.S.)
10040/2, Yk: 39b-91a, st: 15, 18x12,5 cm. Nesih.
- 4) Defter-i Tahrîr.

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

00563/2, Yk: 120b-139a, st: bb, 21,5x15,2 cm. Rık'a.

- 5) Ğazâ-Nâme. (Kitâbu'l-Ğazâ li İmâm Ali b. Ebî Tâlib.)
Mevlânâ Ali Efendi Ğurtî. (öl. 1050 H.)
09595, Yk: 102, st: 17, 21x15 cm. İbâdullâh es-Samed «Ali b. Mehmed» diye meşhur. 1050 H.
- 6) (Ğazvetü Ahdar Zemîn li İmâm Ali b. Ebî Tâlib.)
01245/2, Yk: 60b-198b, st: 17, 21x15,5 cm. Nesta'lık.
- 7) Hadîkatü'l-Mülûk. (Keşf. Zeyl. 1/399)
Ahmed Taib Hsman-zâde er-Rûmî. (öl. 1136 H.)
12987, Yk: 85, st: 25, 24x13 cm. Nesta'lık.
- 8) Plâmu'l-Plâm bi Beledillâhî'l-Harâm.
12005, Yk: 158, st: 17, 21x14,5 cm. Nesih. İsmail Belhî, Mekte. 1108 H.
- 9) (Kitâb-ı Ğazâ-i Kân Kal'ası li Ali b. Ebî Tâlib.)
01245/1, Yk: 1b-59b, st: 17, 21x15,5 cm. Nesta'lık.
- 10) (Kitâbu fî Beyânı Ahvâl-i Dımışk.)
06214, Yk: 337, st: 19, 29x20 cm. Nesta'lık. 1071 H.
- 11) Meâricü'n-Nübüvve fî Medârici'l-Fütüvve. (Keşf. 2/1723-24)
Muînü'l-Hac el-Ferahî el-Miskîn (Mtrc.) eş-Şeyh M. b. M.
Altıparmak (öl. 1000 H.)
11146, Yk: 587, st: 25, 25,5x15. Nesih.
- 12) Subhatü'l-Ahbâr.
Yûsuf b. Abdullatîf.
00898, Yk: 36, st: 21, 20,3x15, Nesih.
- 13) Subhatü'l-Ahbâr.
Yûsuf b. Abdüllatîf.
01459/1, Yk: 1b-39b, st: 21, 20,4x14. Nesta'lık. el-Hac Ahmed b. el-Hac Zünnûn, 1092 H.
- 14) Tâcü't-Tevârîh. (Keşf. 1.269)
Sâdeddîn b. Hasan Cân «Şeyhu'l-İslâm» (öl. 1008 H.)
«Hoca Sadeddîn Ef.»
12799, Yk: 211, st: 21, 24,5x13,5 cm. Nesih. Sonu Eksik.
- 15) Tercümetü Tarîhu't-Taberî (Keşf. 1/297-98). 2. c.
04413, Yk: 88, st: 17, 19x14, Nesta'lık.

V— TASAUVUF, DUA VE MEV'IZA.

- 1) Ahid-Nâme (Mecmûatü'd-Dua).
01968, Yk: 44, st: 13, 16,5x11 cm. Nesih.
- 2) Dua-i Ahid-Nâme.
00335/12, Yk: 200b-202a, st: 17, 21,5x16,5 cm. Nesta'lık.

- 3) (Ebü Cehl ile Resûl S.A.V.'in Kıssası)
00555/1, Yk: 135, st: 17, 17x14 cm. Nesih. Aşkî Âşık Ömer, 1259 H.
- 4) Esmâü'l-Hüsnâ Şerhi (Şerhu Esmâü'l-Hüsnâ).
Subhî.
01886/1, Yk: 1b-17a, st: 17, 19x12,5 cm. Ta'lık. Müellif Hattı.
- 5) el-Etvâru's-Seb'a. (Keşf. Zeyl. 1/95)
eş-Şeyh Seyyîd Seyfullâh el-Halvetî.
00089/15, Yk: 215b-221b, st: 35, 25x19. Nesih. Hüseyin b. Ali b. Yâ'kûb el-Amâsî. 975 H. el-Kudüs.
- 6) Ğarîb-Nâme (Maarif-Nâme) (Keşf. 2/1725)
Âşıkpaşa, Ali b. Muslih Baba b. Baba İlyas Kırşehirli (670-733 H.)
05972, Yk: 292, st: 17, 34,5x22 cm. Ta'lık. Müellif Hattı (?)
730 H. (?)
- 7) Hazere-i Kudüs.
00089/13, Yk: 201a-202b, st: 35, 25x19 cm. Nesih.
- 8) İbret-Nümâ. (Keşf. 2/1123)
Lâmî, Mahmûd b. Osmân Burûsevî. (877-938 H.)
14696, Yk: 234, st: 11, 19,5x13,5 cm. Nesih. 979 H.
- 9) Kitâb-ı Cevâhir-i İslâm.
Kâdî-zâde er-Rûmî, Ahmed b. Mehmed Emîn (?) (öl. 1197 H.)
14670/4 Yk: 99b-105b, st: 11, 20,5x15, Sülüs.
- 10) (Kitâbûn fi Mev'ıza)
12000, Yk: 65, st: 13, 21x15,5 cm., Nesih.
- 11) (Kitâb-ı Ta'bir-i Rü'yâ) (Başı eksik)
14695, Yk: 78, st: 10, 20,5x14,5 cm. Nesih. Râmazan. 1002 H.
- 12) Mecmeu'l-Fevâid (li Ehli'l-Mevaid). (Keşf. Zeyl: 2/435)
11966, Yk: 105, st: 15, 21x15 cm. Nesih.
- 13) Menâkıb-ı Celâlüddîn (er-Rûmî).
09665, Yk: 218, st: 15, 20,6x15 cm. Nesih,
- 14) Mevlidü'n-Nebî (A.S.) (Vesiletü'n-Necât.) (Keşf. 2/1910)
Süleyman (Çelebi) el-Burûsevî (öl. 800 H.'den sonra)
02523, Yk: 62, st: 23,4x16,5 cm. Nesih.
- 15) Muhammediyye. (Keşf. 2/1618)
Yazıcı-zâde, Mehmed b. Sâlih Gelibolu'lu (öl. 855 H.)
03701, Yk: 299, st: 15, 21,5x15,5 cm. Nesih. İsmail b. el-Hac Şükrullâh İstânbûlî. 1190 H.
- 16) Muhammediyye. (Keşf. 2/1618)
Yazıcı-zâde, Mehmed b. sâlih Gelibolu'lu. (öl. 855 H.)

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARİ

- 10239, Yk: 203 st: 21, 31,5x21 cm. Nesih. Ahmed b. Hacı Ali 943 H.
- 17) Muhtârâtu min el-Ed'ıyye.
11517, Yk: 294, st: 19, 25x17. Nesih.
- 18) Rısâle-i Rumî Efendî.
Kâdî-zâde er-Rûmî, Ahmed b. Mehmed Emîn (öl. 1197 H.)
14670/3, Yk: 89b-98b, st: 11, 20,5x15 cm. Sülüs, 1153 H.
- 19) Sâat-Nâme. (Top. Sa. Ty. 1/141, Kay. R. Ef. K. 117)
Hıbetullâh b. İbrâhim.
02472, Yk: 48, st: 19, 23,5x16,5 cm Nesih.
- 20) Saâdet-Nâme. (Keşf. 1/255)
Şem'î Efendi, Şem'ullâh Perzerin'li (öl. 1000 H.)
14336/2, Yk: 93b-128a, st: 15, 15x6 cm. Nesta'lık.
- 21) Ta'bîrî'r-Rü'yâ. (Başı eksik.)
10040/4, Yk: 102b-118b, st: 13, 18x12,5 cm. Nesih. 1038 H.
- 22) Tuhfetü'l-Erîb fî'r-Reddi an (alâ) Ehli's-Salîb. (Keşf. 1/362)
Abdullâh b. Abdullâh et-Tercümân.
14251, Yk: 116, st: 17, 23,3x17,5 cm. Nesih. 1199 H.
- 23) Usûlü'l-Hikem fî Nizâmi'l-Ümem. (Keşf. Zeyl. 1/92)
İbrâhim b. Abdullâh el-Muhtedî er-Rûmi. (öl. 1150 H.)
02014, Yk: 61, st: 14x10 cm. Nesih.
- 24) Vâkıa-Nâme (Hâb-Nâme-i Veysî) (Os. Mlf. 2/477. Kay. R. Ef. K. 131) (Sonu eksik).
Veysî b. Mehmed Alaşehir'li. (969-1037 H.)
09662/1, Yk: 1b-22b, 21x15 cm. Nesih.
- 25) Vasiyyet-Nâme. (H. Ârifîn, 2/252, Os. Mlf. 1/255)
Birgivî, Mehmed b. Pîr Ali (926-981 H.)
09689, Yk: 67, st: 11, 20x14,5 cm. Nesih.

VI— LUGÂT VE EDEBİYÂT

- 1) Ahterî-i Kebîr. (Keşf. 1/31)
Ahterî, Muslihuddîn Mustafa b. Şemsüddîn Ahmed Karahisârî (öl. 968 H.)
12001, Yk: 231, st: 7, 20,5x14 cm. Nesih. el-Hac Ali b. Mustafa 1059 H.
- 2) Ahterî-i Kebîr. (Keşf. 1/31)
Ahterî, Muslihuddîn Mustafa b. Şemsüddîn Ahmed Karahisârî. (öl. 968 H.)
12915, Yk: 444, st: 23, 22x16,5 cm. Nesih. 1131 H.

- 3) ('İlm-i İnşâda Müsta'mel Olan Lügatlar.)
14087/12, 184b-187a, st: 16, 20,5x15 cm. Nesih. Mehmed b. Ahmed el-Antâki, 1205 H.
- 4) (Kitâb-ı Lügât, min Farisiyye ilâ Türkiyye.)
02269/3, Yk: 35a-81a, st: 7, 19,5x13,5 cm. Sülüs.
- 5) (Nzmü'l-Esâmî (Başı eksik)
Nizâmî.
02269/2, Yk: 18b-34b, st: 11, 19,5x13,5 cm. Nesih. 1055 H.
- 6) Şâmilü'l-Lüğa. (Keşf. Zeyl. 2/39)
'Imâdü'd-Dîn, Haşan. Hüseyin el-Karahisârî er-Rûmî.
(öl. 947 H.'den sonra)
- 7) Şerh-i Tuhfe-i Şâhidî. (Top. Sa. T.y. 2/23 ve Kay. R. Ef. K. 194)
00556, Yk: 158, st: 21, 21x15,5 cm. Nesih. 1164 H.
Not: «Mustafa Efendi İbni Mirzâ» isimli birisi tarafından serhi yapılmıştır.
- 8) Şerh-i Tuhfe-i Şâhidî. (Aynı Me'haz)
Şâhidî, İbrâhim Dede b. Sâlih Muğla'lı. (875-957 H.)
09593, Yk: 44, st: 21, 20,5x15 cm. Nesih. 1090 H.
Not: Şârihi meçhûl.
- 9) eş-Şüzûru'z Zehebiyye ve'l-Kat'u'l-Ahmediyye fî'l-Luğati't-Türkiyye.
Salih b. Mehmed. (Keşf. Zeyl. 2/42)
10040/1, Yk: 1b-38b, st: bb., 18x12,5 cm. Nesih.
- 10) eş-Şüzûru'z-Zehebiyye ve'l-Kat'u'l-Ahmediyye fî'l-Luğati't-Türkiyye.
Sâlih b. Mehmed. (Keşf. Zeyl. 2/42)
11960, Yk: 71, st: bb., 21x15 cm., Nesih. Rebiu'l-Âhir 1165 H.
- 11) (Tercümetü Kitâb-ı Teallüm-i Farisî)
16348/2, Yk: 30b-67b, st: 11, 17,1x13 cm. Ta'lik. Kasım b. Nûr Bekir.
- 12) (Tercümetü Kitâb-ı Teallüm'l-Lügat.)
Ebû Nasr Ferâhî (?)
16348/3, Yk: 68b-95a, st: 7, 17,1x13 cm. Ta'lik. 923 R/929 H.
- 13) Tercümetü Sihâhu'l-'Acem. (Keşf. 2/2074, H. Ârifin. 2/161)
12605/1, Yk: 1b-38a, st: 10, 19x15,5 cm. Nesta'lık.
- 14) Tercümetü Tuhfetü'l-Hâdiye. (Keşf. 1/376) (Sonu eksik.)
16314/4, Yk: 88a-90b, 20,5x15 cm., Nesta'lık.
- 15) Dîvân-ı Sâlih. (Keşf. 1/796)

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARİ

- Sâlih b. Celâl. (öl. 973 H.)
1854, Yk: 30, st: 21, 24x16 cm. Nesta'lık.
- 16) Dîvân-ı (Yahya?) (Keşf. 1/820?)
Yahyâ. (?) (öl. 908 H.'den sonra).
09596, Yk: 85, st: 19, 20,5x15 cm. Ta'lık. 1005 H.
- 17) (Hilye-i Çıhar Yâr-i Güzîn) (H. Ârifîn. 1/32) (Sonu eksik)
Cevrî, İbrâhim (Çelebi) Dede b. Abdullâh el-Mevlevî
(öl 1065 H.)
01886/2, Yk: 17b-39a, st: 15, 19x12,5 cm. Ta'lık.
- 18) (İnsa-i Türkiyye'den örnekler.) (Başı eksik.)
12003, Yk: 3a-185a, st: 17, 20,5x14 cm. Rık'a.
- 19) Kitâb-ı Deh Murg. (Keşf. 1/762)
Bîkâr Oğlu Şemsî, «Sultan Selim Han devri Şairlerinden.»
11658/2, Yk: 56b-178a, st: 13, 21x 14,5 cm. Nesih
- 20) Kitâb-ı İnşâ.
09598, Yk: 114, st: 15, 20,5x14,5 cm. Nesta'lık.
- 21) Kitâb-ı İnşâ.
09639, Yk: 167, st: 12, 20,5x14,5 cm. Dîvânî. 1061 H.
- 22) Kitâb-ı İnşâ.
09661, Yk: 34, st: bb. 21,5x14,5 cm. Nesta'lık.
- 23) Kitâb-ı İnşâ.
09767, Yk: 147, st: 15, 20,5x14 cm. Nesta'lık,
- 24) Kitâb-ı İnşâ-i Mergûb.
14087/13, Yk: 187b-205a, st: 8, 20,5x15 cm. Nesih. Mehmed
b. Emin el-Antâkî. 1205 H.
- 25) Kitâb-ı Kıssa-i Yûsuf (A.S.).
Bilâl Efendi.
12004, Yk: 126, st: 11, 21x14,5 cm. Nesih. Vâlî-i Birinci Oğlu
Halîl Yazıcı. 1215 H.
- 26) (Kitâbun fî Suver'r-Resâilî'r-Resmiyye)
14706, Yk: 108, st: bb. 19,5x13 cm. Rık'a.
- 27) el-Mevlûd (Mevlid) en-Nebî (A.S.V.). (Keşf. 2/1910-11)
Süleymân (Çelebi) el-Burûsevî. 800 H.'den sonra)
01175, Yk: 51, st: 13, 22x14,5 cm. Nesih. 1126 H.
- 28) (Risâle-i Ğazale Vâcibü'l-İzâle)
Kelâmî b. Câmî-i Rûmî.
09592/1, Yk: 1b-25a, st: 11, 21x13,5 cm. Ta'lık. Müellif Hat-
tı (?), Mısır (?) 1000 H.
- 29) Risâle-i Niliyye. -
Kelâmî b. Câmî-i Rûmî.

- 09592/2, Yk: 25b-40a, st: 13, 21x13,5 cm. Ta'lık. Müellif Hat-
ti (?). Mısır (?). 1000 H.
- 30) Sûret-i Fetih-Nâme.
01010, Yk: 50, st: 23, 22,5x13,5 cm. Nesta'lık.
- 31) Tercüme-i Şerh-i Kâsîde-i Bürde.
Veliyyüddîn, İmâm-ı Hâne-i Hâssa.
03730, Yk: 32, st: 15, 23,5x18. Nesih. es-Seyyîd Abdullâh
Ağa b. es-Seyyid Abdurrahmân. 1201 H.
- 32) Yûsuf-u Züleyhâ. (Keşf. 2/2054)
Ak Şemseddîn Mehmed el-Mütehallıs bi Hamdî (öl. 909 H.)
13097, Yk: 214, st: 15, 20x13,5 cm. Nesih. 1040 H.

VII— İLM—İ FELEK

- 1) Beyânu Faslu'l-Kamer.
10040/3, Yk: 92b-101a, st: 13, 18x12,5 cm. Nesih.
- 2) Kitâb-ı Fâl-ı Felekiyye,
09601, Yk: 81, st: 13, 20,5x14,5 cm. Nesta'lık. Mehmed Hoca,
Tunis, 1082 H.
- 3) Kifâyetü'l-Vakt li Ma'rifeti'd-Dâir ve Fazlihi ve's-Semt.
(H. Ârifîn 2/435)
Mustafa b. el-Kostantînî er-Rûmî el-Muvakkıt (öl. 979 H.)
13868/2, Yk: 11b-26a, st: 17, 18,5x14 cm. Nesih. Mehmet b.
Hüseyn el-İzmîrlî Sancakdâr-ı Mahrûse-i Tûnis.
Tunis, 1175 H.
- 4) Risâle-i Gâlib ve Mâğlub.
10040/4, Yk: 101b-110a, st: 17, 18x12,5 cm. Nesih, 1038 H.
- 5) Risâle-i Kifâyetü'l-Vakti'd-Dâir ve Fazlihi ve's-Semt.
(H. A. 2/435)
Mustafa b. Ali el-Kostantînî er-Rûmî el-Muvakkıt.
(öl. 979 H.)
14694/3, Yk: 52b-67a, st: 15, 19,5x13 cm. Nesih.
- 6) Risâle-i Sehli'l-Mîkât. (H. Ârifîn. 2/435)
Mustafa b. Ali el-Kostantînî er-Rûmî el-Muvakkıt.
(öl. 979 H.)
14694/4, Yk: 67b-93b, 19,5x13 cm. Nesih. 1081 H.
- 7) Risâletü fî Rub'il-Mukantarât. (H. Ârifîn. 2/435)
Mustafa b. Ali el-Kostantînî er-Rûmî el-Muvakkıt.
(öl. 979 H.)
14694/2, Yk: 21b-51b, st: 23, 19,5x13 cm. Nesih.
- 8) Risâletü fî Zâti'l-Kürsî. (H. Ârifîn. 2/435)

TUNUS MİLLÎ KÜTÜPHANESİNDEKİ TÜRKÇE EL YAZMALARI

Mustafa b. Ali el-Kostantîni er-Rûmî el-Muvakkît
(öl. 979 H.)

14694/1, Yk: 1b-20b, st: 23, 19,5x13 cm. Nesih. 1123 H.

VIII— MUHTELİF İLİMLER

a) Askerî:

1) Bernâme-i Tâbur-ı Ta'lîm.

00634, Yk: 74, st: 21, 19,4x14,4 cm. Mağribî Hat.

2) Ta'lîm-i Askerî.

Emîru'l-Ümerâ Reşîd.

00462, Yk: 74, st: 16, 21x15,5 cm. Mağribî Hat.

3) Tercümetü Fenn-i Mîmarî-i Harbî (Kay. Raş. Ef. Kat. 74)

05717, Yk: 202, st: 29, 32,5x18,5 cm. Nesih.

b) Biyografya:

1) Tercümetü Zeylû Şakâyıku'n-Numâniyye. (Keşf. 2/1058)

eş-Şeyh Mehmed Şeyhî İbni Şeyh Hasan el-Feyzî. (öl. 1145 H.)

10240, Yk: 317, st: 37, 31x19 cm. Nesta'lık. Not: 1. cilt.

2) Tercümetü Zeylû Şakâyıku'n-Nu'mâniyye. (Keşf. 2/1058)

eş-Şeyh Mehmed Şeyhî İbni Şeyh Hasan el-Feyzî. (öl. 1145 H.)

10241, Yk: 344, st: 37, 31x19 cm. Nesta'lık. Not: 2 cilt.

c) Coğrafya:

Kitâb-ı Cihan-Nümâ. (Keşf. 1/622-23)

Kâtib Çelebi (Hacı Halîfe), Mustafa b. Abdullâh. (1004-1067 H.)

05948, s: 698 st: 31, 28,5x17 cm. İbrahim Müteferrika basması.

İstanbul, 1145 H.

d) Hendese (Geometri):

Tercümetü Usûlü'l-Hendesiyye.

Hüseyn Rifkî, (öl. 1212 H.'den sonra)

12008, Yk: 168, st: 21, 21x13 cm. Nesih. Müellif Hattı (?).

1212 H.

e) İlm-i Cifr:

(Kitâbun fî İlm-i Cifr-i Cevâmi')

09599, Yk: 227, st: 19, 19,2x14,2 cm. Nesih.

f) İlm-i Simyâ: (Keşf. 2/1020 (?))

(Kitâbun fî İlm-i Simyâ, Kıssatün an İbni ve Ahîhi)

11657/2, Yk: 36a-194a, st: 11, 20,5x15,5 cm. Nesta'lık.

el-Hac Hasbî b. Hasan Moğollu. 1195 H. Başı eksik.

g) İlm-i Tıb:

1) Menâfiu'n-Nâs. (Keşf. 2/1835)

(Şandenzerre) Nidâi Mehmed Efendi Ankara'lı. (öl. 976 H.)

10041, Yk: 30, st: 17, 18,5x14 cm. Nesta'lık.

2) (Kitâbu't-Tıb)

12007, Yk: 173, st: 13, 20,5x14,5 cm. Nesih. Mehmed Hursîd, Ğulâm-ı Mîr İbrâhîm Kenc Mehmet Paşa-zâde, 1222 H.

Not: Müellif şüphelidir. İçerisinde «Nidâî» kelimesi vardır. Ancak hangi «Nidâî» veya bu «Nidâî» Müellif midir? Meçhûldür.

Bazı Kısaltmalar :

Keşf. : Keşfu'z-Zunûn

Os. Mlf. : Osmanlı Müellifleri

Kay. R. Ef. (K.R.E.) : Kayseri Râşid Efendi Kütüphânesi

H. Ârifin : Hediye-yetü'l-Ârifin

Top. Sa. Ty. : Topkapı Sarayı Türkçe Yazmalar Kataloĝu

Yk. : Yaprak (Varak)

St : Satır

Mtrc. : Mütercim